
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Отримано: 15 лютого 2023 р.

Прорецензовано: 12 квітня 2023 р.

Прийнято до друку: 20 квітня 2023 р.

e-mail: maryana.bondar@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2463-6308>

Web of Science ResearcherID: ABC-7571-2021

DOI: 10.25264/2519-2558-2023-17(85)-179-183

Бондар М. В. Проблема графічної, фонетичної та лексичної міжмовної інтерференції у практиці викладання української мови в турецькомовній аудиторії. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 17(85). С. 179–183.

УДК: 811.161.2'243:378.147

Бондар Мар'яна Володимирівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Київський національний лінгвістичний університет

ПРОБЛЕМА ГРАФІЧНОЇ, ФОНЕТИЧНОЇ ТА ЛЕКСИЧНОЇ МІЖМОВНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ТУРЕЦЬКОМОВНІЙ АУДИТОРІЇ

Стаття присвячена вивченню впливу міжмовної інтерференції у практиці викладання української мови в турецькомовній аудиторії. Дослідження здійснено на матеріалі типових графічних, фонетичних та лексичних помилок, відібраних у результаті тривалих спостережень за мовленням турецькомовних студентів, які починають вивчати українську мову як іноземну (рівні А-1, А-2, В-1). Зосереджено увагу на системному, структурному (графічний, фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний та ін. рівні) та різноаспектному (власне лінгвістичному, перекладознавчому, лінгводидактичному) характері досліджуваного мовного явища. Класифіковано типові графічні, фонетичні та лексичні помилки, викликані впливом міжмовної інтерференції, що дає можливість зробити необхідні акценти в роботі викладача з метою упередження можливих помилок. Окреслено основні напрями роботи викладача з графічним, фонетичним та лексичним матеріалом відповідно до типів помилок. Наводяться приклади деструктивного та конструктивного впливу міжмовної інтерференції у процесі викладання української мови як іноземної. Особлива увага приділена явищу міжмовної омонімії («хибним друзям перекладача»). Встановлено різні види міжмовних омонімів відповідно до варіантів збігу (у звучанні вихідних форм слів, звучанні окремого слова та словосполучення чи речення, у певних граматичних формах, загальноновживаних слів з власними назвами, службових частин мови із самостійними, лише у написанні за умови різного наголошення, одного із значень багатозначного слова та ін.) Даються методичні поради викладачам для роботи в турецькомовній аудиторії з урахуванням особливостей системи тюркських мов. Окреслюються подальші напрями досліджень та їх перспективність.

Ключові слова: українська мова як іноземна, міжмовна інтерференція, міжмовна омонімія, хибні друзі перекладача.

Mariana Bondar,
Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Kyiv National Linguistic University

THE PROBLEM OF GRAPHIC, PHONETIC AND LEXICAL CROSS-LANGUAGE INTERFERENCE IN PRACTICE OF TEACHING THE UKRAINIAN LANGUAGE IN A TURKISH-SPEAKING AUDIENCE

The article deals with the study of the influence of interlingual interference in the practice of teaching the Ukrainian language in a Turkish-speaking audience. The research was carried out on the material of typical graphic, phonetic and lexical errors, selected as a result of long-term observations of the speech of Turkish-speaking students who begin to learn the Ukrainian as a foreign language (levels A-1, A-2, B-1). Attention is focused on the systemic, structural (graphic, phonetic, lexical, morphological, syntactic, etc. levels) and multifaceted (linguistic, translational, linguodidactic) nature of the studied language phenomenon. Typical graphic, phonetic and lexical errors caused by the influence of interlingual interference are classified, which allows to make the necessary accents in the teacher's work in order to prevent possible errors. The main directions of the teacher's work with graphic, phonetic and lexical material are outlined according to the types of errors. Examples of the destructive and constructive influence of cross-linguistic interference in the process of teaching Ukrainian as a foreign language are given. Special attention is paid to the phenomenon of interlinguistic homonymy ("false friends of the translator"). Various types of cross-linguistic homonyms have been established according to the matching options (in the sound of the original forms of words, the sound of a single word and word combination or sentence, in certain grammatical forms, common words with proper names, different parts of speech, only in writing under the condition of different emphasis, one from the meanings of polysemous word, etc.)

Methodical advices are given to teachers for working in Turkish-speaking audience, taking into account the peculiarities of the Turkish language system. Further directions of research and their prospects are outlined.

Keywords: *the Ukrainian language as a foreign language, interlingual interference, interlinguistic homonymy, false friends of the translator.*

В епоху глобалізації спостерігається не лише активізація політичних, економічних, соціальних, але й культурних, мовних контактів. Важливу роль відіграє роль країни на міжнародній арені, імідж народу («нація незламних», «нескорені»), «зацікавлення» світу (прояв інтересу, подив, захоплення), включення в топ-тем та ключових питань сьогодення, потужні політичні постаті, нові лідери, сучасні меседжі світу, а відтак – популяризація культурних надбань, інтерес до вивчення мови.

Викладання української мови як іноземної набуває важливого не лише культурного, але й стратегічного значення. Уже багато років одним із активних партнерів України є Туреччина. Багато турецьких громадян виявляють інтерес до вивчення української мови. Завдання викладачів не лише мотивувати, але й зробити процес навчання максимально комфортним, упередивши потенційно можливі труднощі, які виникають внаслідок дії міжмовної інтерференції. Для виявлення деструктивного впливу однієї мови на іншу потрібно вільно володіти турецькою мовою, мати необхідні філологічні знання про мовні особливості, притаманні тюркським мовам (мовам алтайської макросім'ї, серед яких є турецька, азербайджанська, казахська, киргизька, татарська, туркменська, узбецька, уйгурська, чуваська тощо), щоб ідентифікувати помилки та встановлювати міжсистемні зв'язки.

Міжмовна інтерференція стала об'єктом вивчення в дослідженнях як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів (У. Вайнрайх, Е. Хауген, Л. В. Щерба, Ю. О. Жлуктенко, А. Є. Супрун, О. А. Шаблій, С. В. Семчинський, О. С. Черемська, О. Р. Валігура та ін.). Це явище тісно пов'язане з «міжмовною омонімією», оскільки мова йде про системні збіги, в результаті яких відбувається вплив. В україністиці питання міжмовної омонімії вивчали М. П. Кочерган, Н. В. Заславська, В. В. Акуленко, Л. В. Бублейник, О. Л. Паламарчук, В. М. Русанівський та ін. Проте й досі спостерігаємо наявність великої кількості термінів синонімів («фальшиві друзі перекладача», «хибні друзі перекладача», «фальшиві еквіваленти», «оманливі міжмовні подібності», «міжмовні паралелі», «лексичні паралелі», «помилкові або неповні лексичні паралелі», «інтерлексемі», «міжмовні омоніми», «міжмовні пароніми», «міжмовні синоніми», «міжмовні полісеми», «псевдоінтернаціоналізми»), що свідчить про складну природу цього мовного явища та необхідність комплексного підходу до його вивчення.

Збіги в мовних системах на різних рівнях зумовлюють вплив (конструктивний чи деструктивний) рідної мови на становлення нової системи у процесі вивчення іноземної мови. Помітний інтерес лінгвістів до вивчення проблеми міжмовної омонімії при викладанні української мови як іноземної (Н. Ф. Зайченко, О. Л. Паламарчук – чеськомовна аудиторія, Н. А. Баракатова, Г. В. Чуба – польськомовна аудиторія, І. Є. Зозуля, А. Барраган – іспаномовна аудиторія, І. П. Юзьяк – турецькомовна аудиторія та ін.), що обумовлено зростанням кількості бажаючих вивчати українську мову та спостереженнями викладачів за типовими помилками у процесі вивчення української мови представниками різних національностей. Цей напрямок досліджень і надалі лишається перспективним і потребує розробки детальної класифікації типових помилок та орієнтованого навчання для представників різних національностей.

Мета нашого дослідження – проаналізувати специфіку явища міжмовної інтерференції в аспекті викладання української мови в турецькомовній аудиторії. Досягнення поставленої мети можливе шляхом виконання таких завдань: вивчити графічні, фонетичні та лексичні труднощі, з якими зіштовхуються турецькі студенти при вивченні української мови як іноземної; класифікувати типові помилки; зробити необхідні акценти в роботі викладача з метою упередження можливих помилок.

Предмет дослідження – вплив міжмовної інтерференції в процесі вивчення української мови в турецькомовній аудиторії.

Об'єкт дослідження – графічні, фонетичні та лексичні наслідки впливу міжмовної інтерференції.

Матеріалом дослідження стали типові графічні, фонетичні та лексичні помилки студентів-іноземців, відібрані в результаті тривалих спостережень за мовленням турецькомовних студентів, які починають вивчати українську мову як іноземну (рівень А-1, А-2, В-1).

Міжмовна інтерференція – явище системне та багатоаспектне, вивчення якого потребує комплексного підходу. Об'єкт вивчення та матеріал дослідження детермінують загальний напрямок дослідження (власне лінгвістичний, перекладознавчий чи лінгводидактичний).

Нами буде досліджено вплив однієї мовної системи (турецької) на іншу (українську) в процесі засвоєння української мови як іноземної та актуалізації здобутих умінь та навичок на практиці.

У дефініціях «міжмовної інтерференції» акцент традиційно робиться на відхиленнях від норм у мовленні білінгвів: «випадки відхилення від норм, які мають місце в мовленні двомовних індивідів у результаті того, що вони володіють більше ніж однією мовою, тобто внаслідок мовного контакту» (Вайнрайх, 1979: 22).

У визначенні, запропонованому С. В. Семчинським, увага звертається на «взаємодію систем та елементів цих систем у мовах, що контактують» (Семчинський, 1974: 3). Це положення важливе, оскільки розкриває системний характер цього явища.

У своїй праці О. О. Селіванова дає детальний опис інтерференції також в аспекті її системності: «інтерференція – взаємне проникнення в мовлення білінгвів елементів різних рівнів двох мов, якими він володіє, що сприймається як іншомовний акцент. Інтерференція є відхиленням від стандартів рідної мови, мовленнєвою помилкою. Інтерференція може охоплювати всі рівні мови, однак особливо послідовно виявляється у фонетиці у вигляді ідеофонії. Інтерференція може виникати при засвоєнні нерідної мови індивідом або за умови існування тривалих мовних контактів» (Селіванова, 2008: 211).

Традиційно виділяють фонетичний, лексичний, граматичний (морфологічний та синтаксичний), словотворчий рівні інтерференції.

О. Валігура пропонує розрізняти інтерференцію за: сферою функціонування (мовна, мовленнєва); кількістю охоплюваних мов (проста, складна); чинниками (психолінгвістична – свідомо та підсвідомо, соціолінгвістична – релігійна, політична

та комунікативна); засобами комунікації (лінгвальна – фонетична, лексична, граматична та графічна, позалінгвальна – жестикуляційна, позова та мімічна) (Валігура, 2008).

Таким чином, міжмовна інтерференція – це вплив однієї мови на іншу, який має системний характер, оскільки виявляється на різних рівнях (графічному, фонетичному, лексичному, граматичному, семантичному, стилістичному) і потребує врахування не лише власне лінгвістичної, але й соціолінгвістичної, лінгвокраїнознавчої інформації.

На початковому етапі вивчення української мови як іноземної спостерігається потужний вплив рідної мови студента (наприклад, турецької), яка є домінуючою, а на просунутому етапі вже іноземна мова (наприклад, українська) може впливати на рідну (наприклад, турецьку).

Вчені часто оперують термінами «інтермова», «інтеркультура» у значенні «перехідна іншомовна компетенція», тобто змішана система первинної (рідної) та вторинної (іноземної) мов.

Для виявлення й подолання інтерференції потрібно знати міжмовні розходження, а це, в свою чергу, вимагає знань теоретичних і практичних лінгвістичних дисциплін, уміння здійснювати лінгвістичний аналіз різних мовних явищ і фактів, зіставляти їх і робити відповідні узагальнення.

Наслідки впливу міжмовної інтерференції слід передбачати, враховувати та упереджувати. Це, у свою чергу, допоможе уникнути труднощів у процесі вивчення іноземними української мови.

Так під час ознайомлення з алфавітом української мови потрібно робити акценти на літерах та буквосполученнях, які можуть викликати труднощі: б (бе) – в (ве) та в (ве) – п (пе) та р (ре) – г (ге), с (се) – дж (дже) – с (дже), и (и) – і (и), у (у) – ю (ю), ж (же) – ж (же). Студенти плутають літери, які називаються однаково, але по-різному пишуться, або ті, які однаково пишуться, але по-різному вимовляються.

Труднощі можуть бути пов'язані також з вимовою таких букв, як щ (ща) [ʃç], ц (це) [ts], українського звука [и], оскільки в турецькій мові [ı] більш гортанний, українського [і], оскільки він більш м'який від турецького відповідника [i], турецького [h], що не такий виразний, як український [х], буквосполучення -дж-, що передається однією турецькою літерою с (дже).

Іноді міжмовна інтерференція може мати й конструктивний характер, коли викладач, знаючи подібність у мовних системах, може полегшити вивчення й запам'ятовування, а також сприяти швидкому розумінню. Так йотовані я, ю, є, ї та буквосполучення ьо мають відповідники в турецькій мові: [ya], [yu], [ye], [yi], [yo]. Й передається турецьким у. М'який знак та український апостроф мають турецькі відповідники *ımuşak ışaret, sert ışaret*, які передають в турецькій мові м'яку та тверду вимову. Проте особливу увагу викладачі повинні звернути на вимову тюркомовними студентами звукосполучення -ль в кінці слова (який вони вимовляють твердо), що зумовлено особливостями турецької вимови. Для прикладу можна привести запозичення з арабської мови, які ілюструють вживання м'якого [л'] та добре знайомі студентам в рідній мові.

Викладач повинен чітко розуміти недоцільність використання транскрипції латиницею для передачі вимови на початкових етапах за правилами англійської мови (ш [sh], ч [ch], щ [shch]), оскільки в турецькій мові використовуються літери на позначення цих звуків ç (че), ş (ше).

Особливої уваги потребує наголос, тому що в турецькій мові він зазвичай падає на останній склад або вказується у словах-винятках (прислівники, сполучники, модальні слова, деякі запозичення, слова, які закінчуються на ненаголошені афікси).

Багато лексичних одиниць має подібну звукову форму як в турецькій, так і в українській мові (різниця мінімальна), але в цьому й полягає підступність таких слів (легко вчаться, проте постійні помилки при написанні та вимові): Фонетичне оформлення: **a – e:** *amblem – емблема, ansiklopedi – енциклопедія, asistan – асистент, kanguru – кенгуру, madalya – медаль, madalyon – медальйон, referandum – референдум, a – o:* *manastır – монастир, e – a:* *ceket – жакет, helva – халва, vize – віза, kabine – кабіна, komiser – комісар, maske – маска, seminer – семінар, şeytan – шайтан, e – i:* *endeks – індекс, eter – ефір, e – u:* *sembol – символ, o – u:* *lokum – лукум, ultimatom – ультиматум, volkan – вулкан, o – a:* *vazo – ваза, u – o:* *avukat – адвокат, kuran – Коран, ö – o:* *aktör – актор, vantilatör – вентилятор, ö – i:* *flört – флірт, ö – e:* *sömeştr – семестр, ü – o:* *albüm – альбом, ü – i:* *zırafa – жирафа, ü – y:* *jüri – журі, tünel – тунель, üniforma – уніформа, ü – ю:* *komputer – комп'ютер, y – i:* *akaryuıt – акваріум, coğrafya – географія, midye – мідія, g – k:* *gazino – казино, s – ı:* *akasya – акація, aseton – ацетон, selofan – целлофан, siklon – циклон, ç – ı:* *çimento – цемент, doçent – доцент, ş – ıç:* *şerbet – щербет, k – x:* *arkeolog – археолог, kimya – хімія, melankoli – меланхолія, ş – x:* *arşiv – архів, b – n:* *baklava – пахлава, d – m:* *duman – туман, j – z:* *jeneratör – генератор, jenosid – геноцид, s – z:* *kapris – канриз, transit – транзит, t – f:* *maraton – марафон, t – d:* *metot – метод, v – y:* *nokdavn – нокдаун, z – ı:* *trapez – трапеція, h – z:* *harem – гарем.*

Поява додаткових букв: **я після і:** *akademi – академія, biyoloji – біологія, alerji – алергія, anarşi – анархія, anatomi – анатомія, anestezi – анестезія, antipati – антинатія, astroloji – астрологія, bakteri – бактерія, bijuteri – біжутерія, biyografi – біографія, demografi – демографія, endüstri – індустрія, enerji – енергія, filarmoni – філармонія, filoloji – філологія, fizyoloji – фізіологія, galeri – галерея, geometri – геометрія, ideoloji – ідеологія, kategori – категорія, komedi – комедія, melankoli – меланхолія, psikoloji – психологія, sepmati – симпатія, senfoni – симфонія, simetri – симетрія, sosyoloji – соціологія, teori – теорія; **я після е:** *orkide – орхідея; а після приголосного:* *akustik – акустика, anjin – ангіна, anket – анкета, antilop – антилопа, aort – аорта, atmosfer – атмосфера, broşür – брошура, dram – драма, disiplin – дисципліна, figür – фігура, fresk – фреска, gangren – гангрена, grup – група, ipotek – іпотека, kart – карта, kozmetik – косметика, kriz – криза, operet – оперета, porselen – порцеляна, roket – ракета, teorem – теорема, tribün – трибуна, türbin – турбіна, valiz – валіза, vitrin – вітринна; **кінцевого t після е, ü, а:** *büfe – буфет, bütçe – бюджет, fakülte – факультет, minare – мінарет, enstitü – інститут, üniversite – університет, portre – портрет, parke – паркет, sertifika – сертифікат; **кінцевого t після приголосного:** *ekspert – експерт; **кінцевого t після і:** kredi – кредит; **й після е:** müze – музей, lise – ліцей; **голосної між приголосними:** kablo – кабель, kapitan – капітан; **додаткових приголосних та голосних:** broş – брошка, biftek – біфштекс, kontrat – контракт, senaryo – сценарій, alfabe – алфавіт, alkol – алкоголь, piyano – піаніно.****

Можлива втрата літер: **у (antibiyotik – антибіотик), ü (bisküvit – бісквіт), v (burjuva – буржуа), u (kulüp – клуб), а (şampanye – шампань, karantina – карантин, banka – банк, mikroorganizma – мікроорганізм, metabolizma – метаболізм, orkestra – оркестр), е (filtre – фільтр, şifre – шифр), о (protesto – протест, tiyatro – театр).**

Специфіка передачі суфіксів: **-ite-** (*aktüalite* – актуальність), **-el-, -al-** (*aktüel* – актуальний, *anormal* – аномальний), **-nik-** (*fotojenik* – фотогенічний), **-tik-** (*antik* – античний, *fonetik* – фонетичний, *antika* – античність), **-asyon-** (*deklarasyon* – декларація, *delegasyon* – делегація, *devalasyon* – девальвація, *enflasyon* – інфляція, *motivasyon* – мотивація, *operasyon* – операція), **-isyon-** (*koalisyon* – коаліція, *komisyon* – комісія, *kolleksiyon* – колекція), **-si-** (*demokrasi* – демократія, *galaksi* – галактика).

Труднощі викликає передача турецького і українським и: *dinamit* – динаміт, *diplomat* – дипломат, *divan* – диван, *doktrin* – доктрина, *fabrika* – фабрика, *faşist* – фашист, *grip* – грип, *liman* – лиман, *limon* – лимон, *radışah* – падишах, *parazit* – паразит, *politika* – політика, *sigara* – сигара, *tiraj* – тираж, *titan* – титан, *trikotaj* – трикотаж, *trigonometri* – тригонометрія.

Наслідком лексичної інтерференції за умов перетину двох відносно віддалених мов є псевдоінтернаціоналізми (слова, що мають схоже написання і/або звучання в кількох мовах, але різні значення) (Карабан, 2003: 46).

Причиною інтерференції на лексико-семантичному рівні може стати міжмовна омонімія – «слова різних мов, що збігаються або переважно збігаються (з огляду на фонетико-морфологічні та словотвірні особливості) за звучанням (формою), але відрізняються значенням» (Фаріон, 2013: 147).

Відомий мовознавець С. Д. Хуцишвілі виділяє 3 основні типи залежності лексичної інтерференції від семантичних зв'язків, що визначають типи міжмовних відповідників: «1. Лексико-семантична інтерференція (вживання слів однієї мови у невластивих для них значеннях, але типових для іншої мови) може бути викликана всіма типами міжмовних відповідників омонімічного характеру: міжмовною омонімією, квазісинонімією і паронімією, але найбільш яскраві приклади неправильного вживання пов'язані з міжмовними омоніміями. 2. Лексико-стилістична інтерференція (нерозмежування семантично тотожних, але стилістично диференційованих лексичних одиниць у тому числі різних за сферою та частотністю вживання) викликана квазісиноніміями і міжмовними пароніміями. 3. Змішана семантико-стилістична інтерференція (вживання лексем, що розрізняються як семантично, так і стилістично) може бути відповідно викликана всіма видами міжмовних відповідників омонімічного характеру» (Хуцишвілі, 2010: 122–123).

Відтак велику увагу викладач має приділяти міжмовним омоніміям:

1) загальноновживана лексика та власні назви: *adam* («людина») – Адам, *Varan* («турецьке чоловіче ім'я») – баран, *Rab* («Бог») – раб, *dop* («чоловіча спідня білизна») – Дон, *dana* («теля») – Дана (від Богдана);

2) збіг граматичних форм: *tez* («дисертація») – тези (*тез в родовому відмінку*), *rantolon* («штани») – панталони (*панталон в родовому відмінку*), *bak* («дивися в імперативі») – бак, *gel* («прийди в імперативі») – гель, *dam* («дах») – дам (*форма майбутнього часу*), *tut* («тримай в імперативі») – тут;

3) різний наголос в українській і турецькій мовах: *baba* (у значенні «тато» з наголосом на останньому складі) – ба́ба, *hata* (у значенні «помилка» з наголосом на останньому складі) – ха́та, *kara* (у значенні «чорний» з наголосом на останньому складі) – ка́ра, *para* (у значенні «гроші» з наголосом на останньому складі) – па́ра, *tata* (у значенні «їжа для немовлят» з наголосом на останньому складі) – ма́ма, *balada* (у значенні «курча» з наголосом на останньому складі) – ба́лада, *lapa* (у значенні «каша» з наголосом на останньому складі) – ла́па, *oda* (у значенні «кімната» з наголосом на останньому складі) – о́да;

4) різна частиномовна приналежність (самостійні та службові частини мови): *ham* («сирий, нестиглий») – хам, *sanki* («ніби») – санки, *ay* («місяць») – ай, *oy* («голос (на виборах)») – ой, *kış* («зима») – киш, *başka* («інший, другий») – башка, *çerez* («закуска») – через, *tam* («цілком») – там, *doğru* («прямо, відкрито говорити») – добра, *dar* («вузький») – дар, *tak* («написи на вулицях міста») – так;

5) співпадіння в одному із значень багатозначного слова: *hurma* (хурма, фіга), *tampon* (тампон, бампер);

6) лексична омонімія: *alyans* («перстень») – альянс, *bal* («мед») – бал, *balon* («повітряна кулька») – балон, *bant* («бінт») – бант, *bardak* («склянка») – бардак, *bayan* («жінка») – баян, *durak* («зутилка») – дурак, *jilet* («брита») – жилет, *imla* («письмо») – імла, *kaban* («напівпальто») – кабан, *kavun* («диня») – кавун, *kum* («пісок») – кум, *kulak* («вуха») – кулак, *ruh* («душа») – рух, *son* («кінець») – сон, *pasta* («торт») – паста, *şurup* («сіроп») – шуруп, *yazık* («шкода») – язик, *saray* («палац») – сарай, *balık* («риба») – балик, *bank* («лавка») – банк, *banka* («банк») – банка, *kanat* («крило») – канат, *karga* («ворона») – карга, *rota* («напрямок») – рота, *tray* («пастка») – трап, *trup* («напрямок») – труп, *yakut* («рубін») – якут, *tabak* («тарілка») – табак, *kabak* («гарбуз») – кабак, *huş* («характер») – лайл. назва пеніса, *kuma* («друга жінка») – кума, *zam* («надбавка») – зам, *usta* («майстер») – уста, *ray* («рельси») – рай, *halat* («канат, трос») – халат, *top* («м'яч») – топ, *tank* («бак, цистерна») – танк, *rot* («вісь між колесами») – рот, *moral* («настрій») – мораль;

7) збіг слова та словосполучення: *yavaş git* («йди повільно») – я ваш гід.

Окрему увагу викладачі мають звертати на обмеження вживання турецьких слів-паразитів (e, şey), які активно вживаються в мовленні з метою заповнення пауз.

Отже, труднощі у процесі вивчення української мови як іноземної в турецькомовній аудиторії часто пов'язані з дією міжмовної інтерференції та деструктивним характером викликаних нею змін, а саме – порушенням мовних норм. Подолання труднощів можливе за умови роботи викладача на упередження небажаного впливу матриці рідної мови (мовних особливостей тюркських мов) на процес формування іншомовної компетенції: зіставлення різних мовних фактів (міжмовна омонімія).

У зв'язку із посиленням уваги до української мови, розумінням країнами-партнерами необхідності підготовки спеціалістів зі знанням державної мови України є актуальною розробка методичних рекомендацій (з урахуванням проявів міжмовної інтерференції на всіх рівнях), що сприятиме швидкому й ефективному вивченню української мови як іноземної й буде орієнтоване на певні аудиторії студентів. Подальші лінгвістичні дослідження проблеми впливу міжмовної інтерференції у процесі вивчення української мови як іноземної є перспективним напрямком і має важливу не лише теоретичну, а й практичну цінність.

Література:

1. Вайнрайх У. Языковые контакты: состояние и проблемы исследования. Киев : Высшая школа, 1979. 263 с.
2. Валігура О. Р. Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 288 с.

3. Карабан В. І., Мейс Дж. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову : навчальний посібник-довідник. Вінниця : Нова Книга, 2003. 608 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
5. Семчинський С. В. Семантична інтерференція мов. Київ : Вища школа, 1974. 256 с.
6. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей) : монографія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 332 с.
7. Хуцишвили С. Д. Славянские межъязыковые омонимы : дис.... д-ра филол. наук. Тбилиси, 2010. 169 с.
8. Юзвяк І. Лексична міжмовна омонімія на матеріалі української та турецької мов. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології*. Львів, 2010. № 676. С. 125–128.

References:

1. Vaynrayh, U. (1979). *Yazykovyye kontakty: sostoyanie i problemy issledovaniya*. Kiev: Vysshaya shkola. [in Russian].
2. Weinreich, U. (1979). *Languages in contact: findings and problems*. Kyiv: Higher School. [in Russian].
3. Valihura, O. R. (2008). *Fonetychna interferentsiya v anhliys'komu movlenni ukrayins'kykh bilinhviv*. Ternopil': Pidruchnyky i posibnyky. [in Ukrainian].
4. Valigura, O. R. (2008). *Phonetic interference in English speech of Ukrainian bilinguals*. Ternopil: Textbooks and manuals. [in Ukrainian].
5. Karaban, V. I., & Meys, Dzh. (2003). *Teoriya i praktyka perekladu z ukrayins'koyi movy na anhliys'ku movu*. Vinnytsya: Nova Knyha. [in Ukrainian].
6. Karaban, V. I., & Mays, J. (2003). *Theory and practice of translation from Ukrainian to English*. Vinnytsia: New Book. [in Ukrainian].
7. Selivanova, O. O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napryamy ta problemy*. Poltava: Dovkillya-K. [in Ukrainian].
8. Selivanova, O. O. (2008). *Modern linguistics: trends and problems*. Poltava: Environment-K. [in Ukrainian].
9. Semchynskyy, S. V. (1974). *Semantychna interferentsiya mov*. Kyiv: Vyshcha shkola. [in Ukrainian].
10. Semchinsky, S. V. (1974). *Semantic interference of languages*. Kyiv: Higher School. [in Ukrainian].
11. Farion, I. D. (2013). *Movna norma: znyshchennya, poshuk, vidnova (kul'tura movlennya publichnykh lyudey)*. Ivano-Frankivs'k: Misto NV. [in Ukrainian].
12. Farion, I. D. (2013). *Linguistic norm: destruction, search, renewal (the culture of speech of public people)*. Ivano-Frankivsk: City NV. [in Ukrainian].
13. Hutsishvili, S. D. (2010). *Slavyanskie mezh'yazykovyye omonimy*. (Doktorskaya dissertatsiya). Tbilisi. [in Russian].
14. Khutsishvili, S. D. (2010). *Slavic interlanguage homonyms*. (Doctoral dissertation). Tbilisi. [in Russian].
15. Yuzvyak, I. (2010). Leksychna mizhmovna omonimiya na materialі ukrayins'koyi ta turets'koyi mov. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Lvivs'ka politehnika». Problemy ukrayins'koyi terminolohiyi*, 676, 125–128. [in Ukrainian].
16. Yuzvyak, I. (2010). Lexical interlingual homonymy based on the material of Ukrainian and Turkish languages. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Problems of Ukrainian terminology*, 676, 125–128. [in Ukrainian].